

Слиж «Змагаймося за нове життя!», присвячений Лесі Українці, у відбірковому етапі Фестивалю-конкурсу студенти юридичного факультету, використовуючи фотоматеріали, диски, репрезентували свої роботи у номінаціях «Малюнок», «Вокал», «Інсценізація», «Декламація», «Твір». Оголошено переможців, які посіли призові місця у номінаціях: «декламація» – **I місце** – Сафонова Тетяна, студ. гр. ЮД-745; Вербицька Аліна, студ. гр. ЮД-744; **II місце** – «вокал» – Шатохіна Аліна, студ. гр. ЮД-744, Вагеник Богдан, студ. гр. ПД-735; «інсценізація» – **II місце** – Коптяєва Анастасія Юріївна, студ. гр. ЮД-744, Мамедов Вагіф Алік огли, Махницький Олександр Сергійович, Пожар Олександр Анатолійович, Рустамов Ельшад Ольшанович, студ. гр. Б-ПД-734. Фестиваль-конкурс сприяв глибшому ознайомленню та вивченню молоддю спадщини великої української поетеси Лесі Українки; долученню підростаючого покоління до збереження і розвитку культурної спадщини українського народу шляхом вивчення історії рідного краю, осмисленню державотворчих зусиль нашого народу та його перспектив; вихованню відповідальності за збереження місцевих пам'яток культури; вихованню почуття патріотизму, національної гідності та особистої відповідальності за майбутнє нашої Батьківщини. Фестиваль-конкурс сприяв виявленню здібностей у юристів і правоохоронців до художньої творчості, наукових пошуків, написання публіцистичних, художніх та науково-пошукових робіт, створення аудіо-візуальних творів, образотворчого мистецтва.

Отже, наукова діяльність, професія, компетентність – головні складові стратегічного курсу на забезпечення гуманістичної спрямованості навчально-виховного процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ.

Мудренко Олександра В'ячеславівна,
студентка юридичного факультету

Науковий керівник – доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат історичних наук

Ядловська Ольга Степанівна

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

МІСЦЕ НАРОДНИХ ІГОР В ЖИТТІ ДИТИНИ ТА МОЛОДІ

В умовах сучасного соціально-культурного життя України одним із ключових напрямів удосконалення суспільства стало духовне відродження народних традицій. Стосується це, насамперед, такого феномену виховання

як ігри, які здавна базувались на використанні народних традицій. Самобутні народні ігри, розвиваючись протягом багатьох століть, видозмінювались, відточувались досвідом людей, передавались з покоління в покоління. Результатом такої діяльності стало демонстрування в іграх звичаїв, побуту, уявлень народу. Самі ж рухливі ігри та забави, маючи певні завдання, розвивають моральні та фізичні якості, сприяють також спілкуванню, національній єдності.

Актуальність дослідження визначається необхідністю уваги та запровадження в життя сучасної молоді народних рухливих ігор, адже вони призначаються не тільки для фізичного загартування підлітків, а й являють собою своєрідну школу народної етики й естетики. У сучасних умовах важливим є відродження автентичних народних традицій, що сприяли б національному вихованню дітей та молоді.

Отже, гра – заняття дітей, підпорядковане сукупності правил, прийомів або основане на певних умовах заняття, що було розвагою або розвагою та спортом одночасно [1].

Гра супроводжує людину з початку життя у всіх його сферах, поєднуючи у собі різноманітні фактори, що сприяють розвиткові дитини. Поєднує у собі певні заняття, дозвілля й, одночасно, народні традиції народна гра – природний супутник життя дитини, джерело радісних емоцій, криниця знань, естафета традицій поколінь, могутній засіб виховного впливу. У ній яскраво виражаються спосіб життя людей, їхній побут, праця, бажання оволодіти мудрістю, красою, бути сильним, спритним, вольовим, уміти досягати мети. Тож не випадково видатні педагоги закликали збирати й описувати народні ігри, щоб донести до майбутніх поколінь колорит звичаїв, оригінальність національного самовираження, своєрідність мови. Адже, граючи в народні ігри, діти не лише опановують рідну мову, а й ознайомлюються зі здобутками фольклору – мирилками, лічилками, дражнилками, закличками, зговірками, вчать використовувати їх у різних життєвих ситуаціях [3].

Народну гру високо цінували видатні педагоги минулого К. Ушинський, А. Макаренко, В. Сухомлинський, Є. Водовозова. Значну увагу до народних ігор у процесі виховання підкреслювала С. Русова та ін.

Видатний педагог К. Ушинський, до прикладу, розглядав рухливу народну гру як «вікно», через яке можна показати дітям той чи інший бік життя народу. Він чудово усвідомлював його виховуючу силу. Адже з покоління в покоління завдяки народній творчості передавались морально-етичні норми поведінки. Педагог пропонував використання скарбів народної творчості для навчання дітей, оскільки він вважав, що навчання має бути виховуючим. Високу оцінку іграм дав В. О. Сухомлинський: «Гра – це величезне світле вікно, крізь яке в духовний світ дитини вливається живлючий потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що засвічує вогник допитливості» [4, с. 109].

Визначні дослідники народознавства, фольклору українського народу також виокремлювали народну гру з-поміж інших як фундаментальні дидактичні основи-сходінки до опанування дитиною життєвих настанов, вимог,

досягнень. Фактично народознавці відводять народній грі одне з чільних місць, навіть головного, у вихованні особисті, причому на засадах етнопедагогіки.

Так, у вступі до збірки ігор «Літала сорока по зеленім гаю» український письменник Г. Довженок називає ігри народним мистецтвом: «Та й хитра ж штука, оця народна гра! Ви думали – такі собі пустощі, коли робити нема чого, то в креймахи грають, аби збавити час, а вона, ота забавка, – мистецтво. А вона має свій погляд на людину, батьківщину, добро, уявлення про тебе і світ. Бо мистецтво – це метод пізнання себе і світу, а гра записала в собі і закодувала в генах дії не лише народні знання, а нас із вами, наш національний характер» [2, с.106].

Відомий народознавець В. Скуратівський у своїх працях зазначає, що переважна більшість «абеткових істин дитинства» народжувалась у середовищі простого народу й виконувала певні функції людського співжиття. Ігри відкривали дітям живу історію свого народу, вчили любити народних героїв і ненавидіти кривдників. Вуличні ігри були і своєрідним «дитячим садком». Батьки багатодітних родин постійно були в полі, і діти об'єднувались для ігор у самотійні осередки. «Для багатьох дітлахів, такі забави були не тільки формою дозвілля, але й своєрідною школою, де засвоювалися перші абетки науки. Адже далеко не всім щастило відвідувати парафіяльні чотирикласки» [5, с.12].

Існує декілька класифікацій народних ігор. При розподілі ігор за групами нами виокремлено такі підходи. Умовна перша група ігор базується за своєю наповненістю на традиційних для українського народу звичаях та обрядах, сюди ж віднесемо й сезонно-обрядовий чинник виникнення. Також до наведеного пласту ігор суміжними за змістом виступають історичні та соціальні ігри, які теж несуть у собі інформацію про життя народу, але вже на певному етапі (історичні) або у певному прошарку населення (соціальні). До другої групи, на наш погляд, належать ігри, які виокремлюються за чинником прояву фізичної культури дітей, зокрема, це: рухливі ігри, забави, атракціони, хороводи, ігри трудових процесів (останні перетинаються за змістом із соціальними). Ігри розглядають також й з точки зору мовленнєвої складової – це ще одна група. За таким принципом виділяють мовленнєві, з обмеженим мовленнєвим текстом та пісенні ігри. У деяких класифікаціях дослідники виокремлюють дидактичні ігри, спрямовані на розвиток розумової діяльності дитини. Хоча принцип дидактики все ж є базовим для усіх ігор, тому й усі вони можуть бути дидактичними. Також частково виокремлено стоять безсюжетні ігри, які становлять найменшу групу. І, навпаки, вагому роль відіграють ігри про сімейне життя та побут, при цьому, вважаємо, що вони теж стоять трохи осторонь будь-яких об'єднань за видами, адже відображають особистісні погляди на сім'ю, з одного боку, й поєднують у собі прадавні народні традиції сімейного життя, з іншого. Додаймо до вже зазначеного, що види ігор за своїм змістом можуть одночасно належати до різних груп, особливо це стосується саме рухливих ігор, адже рух, дія для дитини є однією з

основних діяльностей, також це зацікавлює дитину, розвиває. Таким же важливим чинником суміжності ігор є мовленнєва складова.

На жаль, за часів другої половини ХХ ст. нівелювалась роль народних ігор з календарно-обрядовою та звичаєвою складовою (за роки незалежності України, навпаки, цей вид ігор широко відроджується). Натомість краще збереглися українські народні рухливі ігри. Багато в чому вони базуються на різних видах інших народних ігор, доводячи тим самим істинність національного виховання. Народні ігри, відомі нам як забава, як форма фізичного загартування, – своєрідна школа виховання, що формує поетичне мислення і містецькі смаки. Загалом, слід зазначити, що залучення народних ігор в різних ланках освіти сприятиме розвитку дитини, а також допомагатиме вивчати народні традиції. Також це звертає увагу підлітків на життєвий досвід старшого покоління українців як носіїв фольклорних одиниць та традицій.

1. Верховинець В. «Весняночка». Ігри з піснями / В. Верховинець. – К. : Видавництво «Музична Україна», 1989. – 195 с.

2. Малі фольклорні жанри в методиці проведення українських народних ігор. Народна скарбниця // Дошкільне виховання. – 2002. – №8. – С. 16 – 17.

3. Народні ігри [Електронний ресурс]: Народні знання. Про Україну. Скарбниця українського народу – Режим доступу: <http://about-ukraine.com/index.php?text=109>. – (Дата звернення: 11.03.2018). – Назва з екрану.

4. Пікінер В. Використання ідей К. Д. Ушинського та художніх текстів у роботі з дітьми / В. Пікінер // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Слов'янськ, 2006. – С. 103-106 // Ушинський К. Вибрані педагогічні твори у 2-х томах: т.1. / К. Ушинський. — К., 1983. — 488 с.

5. Специфіка народних ігор [Електронний ресурс]: Класна оцінка. Освітній портал Klasnaocinka.com. – Режим доступу: <http://klasnaocinka.com.ua/ru/article/narodni-igri.html>. (Дата звернення: 14.03.2018). – Назва з екрану.

Наріжний Юрій Олексійович,

доцент кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
кандидат філософських наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНОЇ ТА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УКРАЇНСЬКИХ ЮРИСТІВ

Актуальність теми. Верховна влада України урочисто проголосила, що головним напрямком розвитку держави, яка існує ось уже майже 27 років, є демократія, європейські цінності, однією з найважливіших складових